

Indhold

Indvandring og integration nødvendig for velfærd 1

Antallet af indvandrere og deres efterkommere stiger kraftigt, mens arbejdsstyrken går dramatisk tilbage. Det centrale er dog, at det er nødvendigt med en fortsat indvandring og integration for at opretholde det danske velfærdssamfund

Arbejds miljøet forringes i de mindste virksomheder. 3

Behovet for et organiseret arbejdsmiljøarbejde er ikke mindre på den lille virksomheder end på de større - tværtimod. Derfor er det urimeligt at afskaffe kravet om sikkerhedsorganisation på arbejdspladser med under 10 ansatte, mener LO

Kun få udenlandske IT-eksperter kommer til Danmark 5

Hvorfor opfinde noget, vi har i forvejen? spørger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert i en kommentar til den aktuelle greencard-diskussion

Ignore-It kampagnen i fuld gang. 7

I Holdningen appellerer LO's næstformand Tine Auvig Brøndum til især de unge om at gå i dialog med fagbevægelsen om at udvikle fremtidens velfærdssamfund

Udspil 28. februar 2002

Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af Landsorganisationen i Danmark Rosenørns Allé 12, 1634 København V Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308, www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen.
I redaktionen: Susse Maria Holst, Dorte Monggaard, Stig Poulsen, Anette Bindlev.
Layout: LO. Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden tilladelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930



Integration

Indvandring nødvendig for velfærd

Antallet af indvandrere og deres efterkommere stiger kraftigt, samtidig falder arbejdsstyrken dramatisk. Bonnerup-rapporten og prognoser fra Dansk Arbejdsgiverforening har sat dagsordenen i den offentlige debat. Det centrale er dog, at det er nødvendigt med en fortsat indvandring og en vellykket integration for at opretholde det danske velfærdssamfund

Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark – med Erik Bonnerup som formand – offentliggjorde for kort tid siden en meget omtalt rapport om befolkningsudviklingen frem til 2021. Af rapporten fremgår det, at antallet af indvandrere og deres efterkommere vil stige med 349.987 personer fra 2001 til 2021 – en stigning på 88 pct.

Samlet set vil den danske befolkning ifølge prognosen vokse med 327.145 personer. Den etnisk danske del af befolkningen går i samme periode tilbage med 22.842 personer. Det er altså ifølge prognosen alene indvandring, der er årsagen til, at befolkningen i Danmark over de næste 20 år ventes at stige.

Det stigende antal indvandrere og deres efterkommere er efter de borgerlige partiers opfattelse et stort problem. Tallene er baggrunden for, at regeringen nu vil stramme reglerne for familiesammenføring. Et indgreb, der i følge Tænketanken er en effektiv måde at begrænse antallet af indvandrere og deres efterkommere på.

Antallet af pensionister eksploderer

Hvad der også fremgår af tænketankens rapport, men ikke har nydt særlig bevågenhed, er det faktum, at antallet af personer i Danmark over 64 år i samme periode vil stige med 295.245 personer. Tænketankens prognose viser derfor indirekte, at uden indvandring vil stadig færre erhvervsaktive danskere skulle forsørge et stadig større antal pensionister.

Mens der nu er fire erhvervsaktive for hver pensionist, vil tallet i de kommende år falde til to erhvervsaktive for hver pensionist.

Arbejdsstyrken skal udvides

Stigningen i antallet af pensionister betyder, at muligheden for at finansiere fremtidens velfærd i høj grad er afhængig af, at arbejdsstyrken bliver større. Tænketankens prognose viser, at det kun er indvandring, der kan forøge arbejdsstyrken i det omfang, det er nødvendigt for at kunne opretholde det danske velfærdssamfund i fremtiden.

– Når den borgerlige regering fremstiller indvandringen som et kæmpe-problem, er det ikke bare forkert. Det forholder sig i virkeligheden stik modsat. Indvandring i det omfang, som Tænketankens prognose forudsiger, er en reel nødvendighed for det danske samfund, hvis vi ønsker at fastholde velfærdspolitikken siger LO's næstformand Tine Auvig Brøndum.

Rapport forventer stigning i befolkningstallet, antal pensionister samt antal indvandrere efterkommere

Befolkningsantal i Danmark

2001	2021	Stigning
5.349.212	5.676.357	327.145

Antal personer over 64 år

2001	2021	Stigning
791.829	1.087.74	295.245

Antal indvandrere og efterkommere

2001	2021	Stigning
395.947	745.934	349.987

Kilde: Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (Bonnerup-rapporten)

Indvandring skal følges op af integration

Tænketankens prognose for indvandringen til Danmark viser altså, at det stigende antal pensionister opvejes af indvandringen. I 2021 bliver der 295.245 flere pensionister og en samlet befolkningstilvækst på grund af indvandring på 327.145 personer.

Problemet med den store tilgang af pensionister er imidlertid ikke løst med indvandring alene. I følge en prognose fra Dansk Arbejdsgiverforening vil arbejdsstyrken frem til 2040 falde med 300.000 personer – trods indvandring.

– Hvis man sammenholder Tænketankens prognose og prognosen fra Dansk Arbejdsgiverforening, bliver det skåret ud i pap, at ikke bare indvandring, men også en langt mere effektiv integration er tvingende nødvendig, hvis det danske velfærdssamfund ikke skal tvinges i knæ af forsørgerbyrden fra det stigende antal pensionister, siger Tine Aurovig Brøndum.

Integration for danskernes skyld

En succesfuld integration i Danmark kræver to ting af det danske samfund.

– Arbejdsgiverne skal opgive deres modstand mod at ansætte medarbejdere af fremmed herkomst, og indvandrere skal have en uddannelse. De to opgaver skal det danske samfund tage langt mere alvorligt. Ellers vil fremmedfjendskhed og politisk slaphed over for integrationsindsatsen kaste Danmark ud i en økonomisk krise. Det skal vi være kloge nok til at undgå, siger Tine Aurovig Brøndum.

Konkret integration

Efter LO's opfattelse skal der iværksættes en række konkrete initiativer for at integrere indvandrere i Danmark fx:

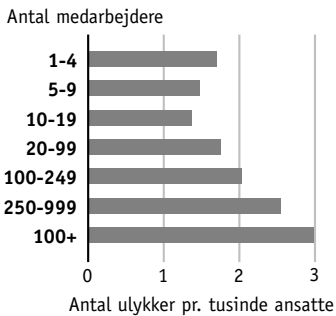
- Voksenlærningseuddannelsen er kombineret med danskundervisning, en meget velegnet måde at få indvandrere i arbejde på. Mulighederne for at indvandrere kan få en voksenlærningseuddannelse skal udvides og styrkes.
- Plejesektoren er tæt på regulær mangel på arbejdskraft. Opsøgende arbejde og specialdesignede elementer for indvandrere i uddannelserne kan imødekomme behovet for arbejdskraft på dette område.
- Udlændinges medbragte uddannelser og kvalifikationer skal hurtigst muligt anerkendes og oversættes til de tilsvarende danske kvalifikationer.

– En god integrationsindsats er et meget konkret stykke arbejde, som vi skal forholde os til i hele det danske samfund. På den måde sikrer vi, at indvandrere bliver den ressource, de faktisk er og ikke en byrde, skabt af danskerne selv, siger Tine Aurovig Brøndum.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Jette Lykke på telefon 3524 6157

Yderligere kommentarer: Næstformand Tine Aurovig Brøndum på telefon 3524 6000.

Alvorlige ulykker fordelt efter virksomhedsstørrelse



Kilde: Arbejdstilsynets arbejdsskadatastatistik 1999 og beskæftigelsestall fra Danmarks Statistik 1998, søgninger for LO samt egne beregninger

Sikkerhedsarbejde

Regeringen vil forringe arbejdsmiljøet i de mindste virksomheder

Behovet for et organiseret arbejdsmiljøarbejde er større på de helt små virksomheder. Derfor er det urimeligt, at regeringen nu vil afskaffe kravet om sikkerhedsorganisation på arbejdspladser med under 10 ansatte, siger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert

Omkring 20 pct. af de danske lønmodtagere er beskæftiget i små virksomheder med færre end 10 ansatte. De bliver nu dobbelt ramt af regeringens bebudede nedskæringer i den samlede arbejdsmiljøindsats.

Sidste sommer fik også de små HK-arbejdspladser ret til at vælge sikkerhedsrepræsentanter, og dermed var alle virksomheder med fem ansatte forpligtet til at organisere deres sikkerhedsarbejde og derved styrke den forebyggende indsats mod arbejdsskader.

Men denne forpligtelse vil regeringen nu atter afskaffe med den begrundelse, at det er besværligt for de små virksomheder at administrere ordningen. Kun på særlig farlige områder som bygge- og anlægsarbejde, havnearbejde m.v. vil kravet om organisering af sikkerhedsarbejdet blive opretholdt i fremtiden.

Et lovforslag ventes fremsat inden for kort tid, og det skal ses i sammenhæng med, at regeringen også har lagt op til en generel begrænsning af Arbejdstilsynets tilsynsvirksomhed, og at forskningen i arbejdsmiljøproblemer indskrænkes væsentligt.

Risikoen er ikke mindre

– Set med LO's øjne er det urimeligt, at medarbejderne på de små virksomheder skal stilles ringere end deres kolleger på større arbejdspladser, ved at de nu fratages muligheden for at vælge en sikkerhedsrepræsentant. Statistikken over arbejdsskader viser jo, at risikoen for ulykker og erhvervsbetingede sygdomme er lige så stor i de mindre virksomheder som i de større, siger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert.

Hun tager også afstand fra regeringens begrundelse for at fritage de små virksomheder for krav om sikkerhedsorganisation. – Regeringen lovede i valgkampen, at den ville hjælpe de små virksomheder. Men det kan ikke være rigtigt, at det skal ske på bekostning af medarbejdernes helbred og sundhed, fastslår Marie-Louise Knuppert.

Hun mener ikke, at de små virksomheder har interesse i et større fravær blandt deres medarbejdere på grund af arbejdsbetinget sygdom. Den totale regning til samfundet for det aktuelle antal arbejdsskader vurderes af Arbejdstilsynet til omkring 12 milliarder kroner årligt i form af udgifter til social- og sundhedsvæsenet.

Flere alvorlige ulykker på små arbejdspladser

LO har analyseret tal fra Arbejdstilsynet og Danmarks Statistik og når til det resultat, at incidensen, dvs. hyppigheden, af alvorlige ar-

Arbejdsulykker

I 1999 anmeldtes 6.446 arbejdsulykker på arbejdspladser med under 10 ansatte. Det svarer til 10 arbejdsulykker om året pr. 1.000 ansatte eller 13 pct. af det samlede antal arbejdsulykker. Tallet skal ses i forhold til, at Arbejdstilsynet har konstateret en gennemsnitlig underrapportering på ca. 50 pct.

Sandsynligheden for at få anmeldt en alvorlig ulykke er større på de helt små arbejdspladser med under 10 ansatte end på arbejdspladser med mellem 10 og 20 ansatte.

I alt 5,7 pct. af arbejdsstyrken – svarende til hver 18. lønmodtager – kom til skade på jobbet i år 2000.

Det samlede fravær på grund af disse ulykker svarer til, at samtlige lønmodtagere på det danske arbejdsmarked havde 1 dags fravær på grund af en arbejdsbetinget skade. Ifølge Beskæftigelsesministeriets skøn svarer det samlede sygefravær til 140.000 fuldtidsstillinger (2001-tal).

En LO-delegation var onsdag til møde i Folketingets arbejdsmarkedsudvalg for at orientere udvalgets medlemmer om konsekvenserne af at slække på arbejdsmiljøindsatsen i de helt små virksomheder.

bejdsulykker er større på virksomheder under 10 ansatte end på de lidt større arbejdspladser med 10-20 ansatte.

En søgning i Arbejdstilsynets arbejdsskadestatistik viser samtidig, at en betragtelig del af de alvorlige arbejdsulykker – i alt 19 pct. – opstår på virksomheder med under 10 ansatte.

Begge resultater indikerer kraftigt, at arbejdsmiljøet i de helt små virksomheder ikke er mindre risikabelt for medarbejderne end i de større. – Derfor kommer vi heller ikke udenom, at behovet for en systematisk forebyggende indsats er lige så stor i de små virksomheder som i de store. Samtidig er det vigtigt, at både ledelse og medarbejdere er gensidigt forpligtet til at arbejde med sikkerheden gennem oprettelse af en sikkerhedsorganisation, siger Marie-Louise Knuppert.

Underrapportering

Siden 1990 er der sket et gradvist fald i antallet af anmeldte arbejdsulykker. Men ifølge Arbejdsmiljøinstituttet er der samtidig sket en stigning i ulykkesfrekvensen for kvinder på over 100 pct., mens der blandt mænd har været 26 pct. flere arbejdsulykker. Disse tal tyder på, at der generelt er tale om en kraftig underrapportering af de arbejdsulykker, som faktisk sker.

Ifølge LO er underrapporteringen formentlig størst i de virksomheder, hvor der ikke er valgt sikkerhedsrepræsentant, fordi der her er mindre opmærksomhed omkring sikkerhed og arbejdsmiljø. Og her skiller de helt små virksomheder sig kraftigt ud, fordi det kun var 43 pct. af lønmodtagerne i virksomheder med 5-9 ansatte, der i 2000 havde valgt en sikkerhedsrepræsentant.

Til sammenligning er det kun 7 pct. af de ansatte i virksomheder med mellem 100 og 1.000 medarbejdere, som ikke har en sikkerhedsrepræsentant, de kan henvende sig til.

Anbefaler øget indflydelse til de ansatte

Regeringens planer om at reducere sikkerhedsarbejdet på de mindste arbejdspladser kommer helt på tværs af de strategier, som drøftes inden for EU, og som går i retning af en stærkere arbejdsmiljøindsats netop på de små virksomheder. Selv om EU betegner virksomheder som små, når de har op til 250 ansatte, er der dog flest såkaldte "mikro-virksomheder" med 0-10 medarbejdere.

Problemet – som man ser det på EU-plan – er, at disse meget små enheder ikke har de nødvendige ressourcer og ekspertise til at forudse risikoen for arbejdsulykker. Dertil kommer, at de generelt er mere sårbare end større virksomheder med flere end 250 ansatte.

Derfor har en række europæiske arbejdsmiljøorganisationer anbefalet, at medarbejderne på de helt små arbejdspladser får større indflydelse på arbejdsmiljøet i form af bedre formelle rettigheder. Det kan fx ske – påpeges det – mere decentralt og fleksibelt gennem forpligtende aftaler med arbejdsgiverne.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Niels Sørensen på telefon 3524 6133.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 3524 6140

Integration

Kun få udenlandske IT-eksperter kommer til Danmark

Behovet i virksomhederne er ikke så stort, fremgår det af ny undersøgelse. – Hvorfor opfinde noget, vi har i forvejen? spørger LO-sekretær Marie-Louise Knuppert i en kommentar til den aktuelle greencard-diskussion

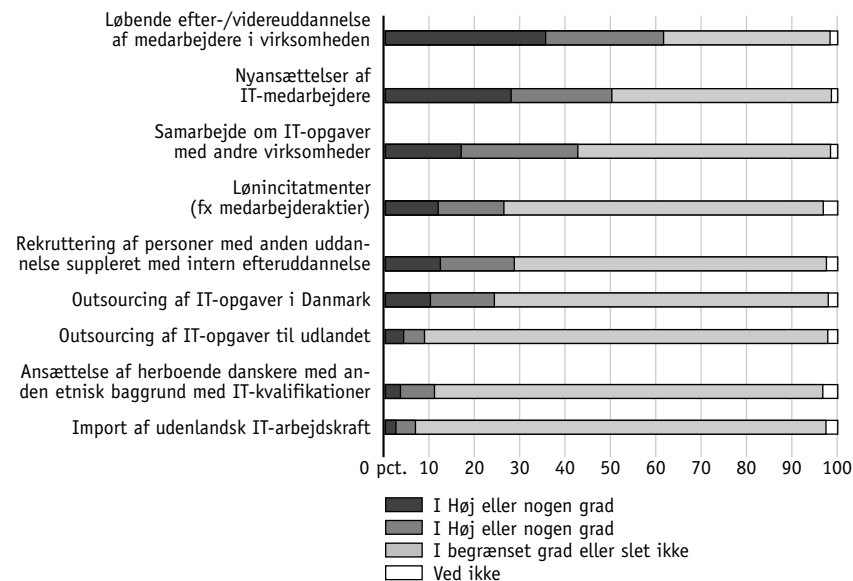
Kun 400 udenlandske IT-eksperter har fået arbejds- og opholdstilladelse i Danmark det seneste år. Det til trods for, at danske virksomheder vurderer efterspørgslen på IT-arbejdskraft til at være 20.000.

For at lette udenlandske IT-eksperters indrejse i Danmark blev reglerne i november 2000 lempet, så sagsbehandlingstiden blev sat ned fra to til én måned. Blandt andet blev det besluttet, at Udlændingestyrelsen ikke længere skulle foretage en arbejdsmarkedshøring hos edb-fagets fagforening PROSA eller Ingenørforbundet i Danmark (IDA). Nu skal de to forbund blot orienteres om ansøgninger fra udenlandske IT-eksperter.

Men de nye regler har tilsyneladende ikke fristet virksomhederne til at importere højtuddannede IT-specialister.

Teknologisk Institut har i notatet "Udenlandske IT-specialister i Danmark" – som er udarbejdet for LO – undersøgt årsagerne til den lave interesse for at bruge de nye regler.

IT-virksomhedernes måde at forebygge eller dække sit behov for IT-arbejdskraft og IT-kompetencer.



Kilde: Behovet for IT-arbejdskraft og IT-kompetencer, PLS Rambøll, 2001.

Sprog og kultur spiller ind

I notatet konkluderes det, at behovet for IT-arbejdskraft reelt er overvurderet, og at virksomhederne løser deres problemer med mangel på kvalificeret IT-arbejdskraft på andre måder. Kun knap 7 pct. af IT-virksomhederne importerer i nogen grad, i høj grad eller i meget høj grad udenlandsk IT-arbejdskraft.

Teknologisk Institut peger dog på en række faktorer, der spiller ind, når virksomhederne fravælger at importere arbejdskraft:

For det første er den danske erhvervsstruktur præget af mange små og mellemstore virksomheder, der kun sjældent har overblikket og muligheden for at orientere sig mod udlandet i bestræbelserne på at rekruttere den nødvendige arbejdskraft.

For det andet volder sprog og arbejdskulturelle forskelle vanskeligheder. På visse områder, blandt andet i finansverdenen, er det for eksempel afgørende, at programmøren er dansksproget.

For det tredje har myndighederne forsømt at markedsføre de nye lempelige regler, så mange virksomheder er ikke opmærksomme på mulighederne.

Efter- og videreuddannelse

LO-sekretær Marie-Louise Knuppert kalder det et "kæmpemæssigt paradoks", at virksomhederne efterlyser nye liberale ordninger som for eksempel greencards for at kunne importere IT-arbejdskraft, men ikke udnytter den gældende lovgivning.

– Den politiske diskussion om, hvorvidt Danmark skal indføre en green-card-ordning virker jo som det rene nonsens i lyset af den ny undersøgelse. Hvorfor opfinde noget, vi har i forvejen – og som næsten ingen bruger, spørger Marie-Louise Knuppert.

Hun mener, at myndighederne hurtigst muligt må ud af starthullerne og informere bedre om de gældende smidige regler. Endelig mener LO, at IT-branchens ressourceproblem på længere sigt løses bedst ved at videre- og efteruddanne den arbejdskraft, der allerede er i Danmark.

Yderligere oplysninger: Sektionsleder Bernt Fallenkamp på telefon 3524 6136.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 3524 6000.

Holdningen

Fagbevægelsens Ignore-It-kampagne i fuld gang

Af Tine Aurvig Brøndum, næstformand i LO

Fagbevægelsen er i de seneste år skrumpet ind både med hensyn til antal og den plads, vi fylder i folks hoveder. Vi har 60.000 færre medlemmer end i 1994, og det er mere undtagelsen end reglen, at de faglige emner tages op til debat over madpakken. I dag er medlemskab af en fagforening blevet en privat sag, og de aktive tilhører den mere erfarne del af befolkningen.

Skal vi have en langtidsholdbar bevægelse, må vi opprioritere medlemshvervningen. Og det er lige netop, hvad LO-fagbevægelsen gør i disse dage, hvor en storstilet kampagne går i gang.

Målgruppen for kampagnen er unge under 30 år. Og der er heldigvis et potentiale. En undersøgelse foretaget af LO i år 2000 viser, at blandt de uorganiserede under 30 år – ja, der har 60 pct. aldrig fået en henvendelse fra en fagforening. Derfor skal de have et tilbud, de ikke kan sige nej til.

Vi skal gå langt mere offensivt på banen med, hvad fagbevægelsen kan tilbyde. Vi vil synliggøre, hvad den enkelte får ud af et medlemskab, og hvad de kan bidrage med via deres engagement i fagbevægelsen.

I vores agitation for medlemskab af en fagforening skal vi altid spille på to dimensioner. For det første de kontante fordele: At man får et sikkerhedsnet og nogle muligheder fx i forhold til uberettiget fyring, underbetaling, uddannelse og et godt arbejdsmiljø. For det andet, at man ved at engagere sig kan være med til at forandre vilkårene på arbejdspladsen og faktisk også i samfundet.

LO-fagbevægelsen er en bevægelse, der kæmper for de svage i samfundet. En bevægelse, der gør en indsats for at udvikle forholdene i 3. verdens lande fx gennem konkrete projekter om demokrati og arbejdsforhold. Og en bevægelse, der konstant arbejder for at bevare og videreudvikle det solidariske velfærdssamfund. Vi arbejder fx for, at skatten sænkes for de lavest lønnede grupper.

Jeg vil opfordre unge til at være medlem af en fagforening, fordi alle har krav på en retfærdig behandling. De skal være medlem af en fagforening, fordi den skaber rammerne for en udvikling af deres job og kompetencer. Og endelig skal de være medlemmer, fordi det er bedst og nemmest at ændre på tingene sammen med andre.

Vi kan imidlertid ikke genoplive tidligere tiders agitationsarbejde. Løbesedler og stormøder har ikke den samme appel til den unge generation. Vi skal benytte nye medier som reklamer og hjemmesider. Men kernen er stadigvæk den menneskelige kontakt.

Så det vigtigste er, at vi smider den blufærdighed, der måske har sneget sig ind på os i de seneste år, og kommer ud og fortæller om vores sag og vores visioner. Ikke med en løftet pegefing, men i en åben dia-

log. Det kan være, at dialogen med de unge også kan hjælpe med til at udvikle bevægelsen – hvem ved?

Kampagnen er som sagt gået i gang. Meget af det centrale arbejde er gået forud for selve kampagnen. I mere end et år har vi arbejdet på de interne linier med at genoplive agitationsarbejdet og udføre servicetjek af de lokale fagforeninger.

Nu begynder så den offentlige del, hvor vi i første fase sætter fokus på, hvad fagbevægelsen kan og vil gennem en mediekampagne. Kampagnen benytter sig af humor og gimmicks – et arbejdsplaster, der skal gøre os alle resistente over for en uretfærdig behandling. Ved manglende virkning kan man kontakte sin fagforening.

Anden fase er selve hvervningen, der foregår i det lokale netværk i hele april måned. Her vil de lokale fagforeninger arrangere arbejdspladsbesøg, åbent hus-arrangementer, gadeaktiviteter m.m. I hele perioden kan man ringe til fagbevægelsens hotline og få svar på alskens faglige spørgsmål.

Vi har stadigvæk en af de højeste organisationsprocenter i verden. Det tror jeg også, vi vil have om 10 år, fordi vi nu indleder en åben dialog med de kommende generationer.